

Załącznik nr 4

**Standardy realizacji form wsparcia w ramach
Działania 10.4 RPO WD 2014-2020**

Wrocław, kwiecień 2019 r.

Wstęp	3
1. Diagnoza potrzeb edukacyjnych.....	4
2. Standardy realizacji wybranych form wsparcia:.....	5
TYP 10.4.A.....	6
TYP 10.4.B.....	15
TYP 10.4.D.....	20
TYP 10.4.E	25
TYP 10.4.G i TYP 10.4.H	30
3. Katalog stawek maksymalnych.....	33
4. Inne szczególne wydatki	34
5. Przykładowe dokumenty do rozliczania projektów z wykorzystaniem kwot ryczałtowych	37

Wstęp

Niniejszy dokument ma na celu wyznaczyć standardy usług w ramach ogłaszanych naborów.

Ogólne zasady realizacji projektów wyznaczają dokumenty programowe, Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 oraz wytyczne Ministra Inwestycji i Rozwoju.

W przypadku działań nieopisanych w niniejszym dokumencie, sporządzając wniosek o dofinansowanie projektu należy kierować się wskazanymi dokumentami oraz pozostałymi zapisami Regulaminu konkursów. Jednocześnie Wnioskodawca powinien przyjąć założenie, że IOK nie narzuca dodatkowych ograniczeń niż te wynikające z zapisów Regulaminu konkursów.

Wsparcie udzielane w ramach niniejszych konkursów powinno przyczyniać się do:

- a) zwiększenia udziału podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty w przygotowywaniu programów nauczania oraz organizacji kształcenia praktycznego w miejscu pracy dla uczniów i słuchaczy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe;
- b) wyposażenia szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w nowe technologie, materiały, narzędzia itp.;
- c) zapewnienia nauczycielom, w tym nauczycielom kształcenia zawodowego oraz instruktorom praktycznej nauki zawodu możliwości aktualizowania swojej wiedzy, w tym poprzez bezpośredni kontakt z rzeczywistym środowiskiem pracy;
- d) unowocześnienia oferty kształcenia zawodowego i dostosowania jej do potrzeb lokalnego lub regionalnego rynku pracy;
- e) zwiększenia dostępu uczniów, słuchaczy i nauczycieli do nowoczesnych technik i technologii;
- f) dostosowania kompetencji lub kwalifikacji zawodowych osób dorosłych do potrzeb rynku pracy;
- g) wyposażenia uczniów i słuchaczy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, uczniów szkół ponadgimnazjalnych, ponadpodstawowych lub

placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne w kwalifikacje zawodowe i kompetencje pożądane na rynku pracy;

- h) rozwijania u uczniów i słuchaczy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy.

Ze wsparcia mogą korzystać również:

- a) w okresie 1.09.2017 – 31.01.2020 klasy dotychczasowych zasadniczych szkół zawodowych prowadzone w branżowych szkołach I stopnia oraz ich uczniowie i nauczyciele;
- b) w okresie 1.09.2017-31.08.2023 4-letnie technika oraz klasy 4-letniego technikum prowadzone w 5-letnim technikum oraz ich uczniowie i nauczyciele.

1. Diagnoza potrzeb edukacyjnych

Wnioskodawca, bez względu na typ projektu, który planuje realizować w projekcie, na etapie przygotowywania wniosku o dofinansowanie, jest zobowiązany do opracowania ***Diagnozy potrzeb edukacyjnych***.

Diagnoza powinna dotyczyć szkoły/szkoł lub placówki/placówek systemu oświaty podlegającej/podlegających pod dany organ prowadzący, planowanej/planowanych do objęcia wsparciem oraz uwzględniać indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów objętych wsparciem.

Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę, placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym. Podmiot przeprowadzający *Diagnozę* powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy szkół tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych, biblioteki pedagogicznej.

W przypadku projektów, które obejmują działania polegające na wyposażeniu szkolnych pracowni lub warsztatów szkolnych dla zawodów szkolnictwa zawodowego, *Diagnoza* powinna zawierać wnioski z przeprowadzonego spisu inwentarza oraz oceny stanu technicznego posiadanego wyposażenia.

Diagnoza powinna uwzględniać rekomendacje instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe. *Diagnoza* musi być zatwierdzona przez organ prowadzący przed złożeniem wniosku o dofinansowanie. *Diagnoza* nie jest załączana do wniosku o dofinansowanie ale powinna być dostępna m.in. podczas kontroli projektu.

Najważniejsze wnioski z *Diagnozy* oraz oświadczenie, że przeprowadzono *Diagnozę potrzeb edukacyjnych*, która została zatwierdzona przez organ prowadzący, muszą zostać zawarte w treści wniosku o dofinansowanie. Powyższe będzie weryfikowane na etapie oceny w ramach kryterium dostępu nr 6 na zasadzie „spełnia/nie spełnia” z możliwością jednokrotnego skierowania projektu do poprawy/uzupełnienia w zakresie skutkującym spełnieniem kryterium. Niespełnienie kryterium po wezwaniu do uzupełnienia/poprawy skutkuje odrzuceniem projektu.

W przypadku projektów obejmujących wsparcie w zakresie wyposażenia lub doposażenia, w treści wniosku o dofinansowanie należy zawrzeć oświadczenie, wskazujące, że przeprowadzona *Diagnoza potrzeb edukacyjnych* zawiera wnioski z przeprowadzonego spisu inwentarza oraz oceny stanu technicznego posiadanego wyposażenia. Powyższe będzie weryfikowane na etapie oceny w ramach kryterium dostępu nr 7 z możliwością jednokrotnego skierowania projektu do poprawy/uzupełnienia w zakresie skutkującym spełnieniem kryterium. Niespełnienie kryterium po wezwaniu do uzupełnienia/poprawy skutkuje odrzuceniem projektu.

2. Standardy realizacji wybranych form wsparcia:

Wnioskodawca w ramach ogłaszanych naborów jest zobowiązany między innymi do przestrzegania następujących zasad:

- w ramach projektu obowiązkowo należy zaplanować dla co najmniej 80% wszystkich uczniów i słuchaczy realizację praktyk zawodowych lub staży zawodowych u pracodawców;
- wsparcie skierowane do nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu może być realizowane wyłącznie jako wsparcie uzupełniające do działań skierowanych do uczniów i słuchaczy;

- wsparcie w zakresie wyposażenia szkół może być realizowane jedynie jako wsparcie uzupełniające do działań skierowanych do uczniów i słuchaczy;
- wsparcie w zakresie podnoszenia kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy uczniów, słuchaczy, nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki może być realizowane wyłącznie jako uzupełnienie działań realizowanych na rzecz wsparcia kształcenia zawodowego;
- działania finansowane ze środków EFS muszą stanowić uzupełnienie działań prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty, a skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu nie może ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie projektu (średniomiesięcznie). Warunek nie dotyczy działań realizowanych z programów rządowych i poprzednich konkursów w ramach działania 10.4 RPO WD 2014-2020;
- nie ma możliwości finansowania praktyk/staży zagranicznych dla uczniów i słuchaczy oraz kadry szkolnictwa i kształcenia zawodowego;
- w ramach Działania 10.4. nie mogą być realizowane działania o charakterze społeczno – zawodowym wdrażane w ramach Osi 9 *Włączenie społeczne*, w typie operacji 9.1.B.

Poniżej opisano warunki i możliwości realizacji poszczególnych typów projektów.

TYP 10.4.A

Organizacja praktycznych form nauczania – staże, praktyki zawodowe:

- a) praktyki zawodowe organizowane u pracodawców lub przedsiębiorców dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych, szkół branżowych I i II stopnia;
- b) staże zawodowe obejmujące realizację kształcenia zawodowego praktycznego we współpracy z pracodawcami lub przedsiębiorcami lub wykraczające poza zakres kształcenia zawodowego praktycznego.

Praktyki zawodowe organizuje się dla uczniów dotychczasowych klas zasadniczych szkół zawodowych, prowadzonych od 1 września 2017 r. w ramach szkół branżowych I stopnia w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Praktyki zawodowe finansowane z EFS nie są formą praktycznej nauki

zawodu, o której mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu.

Staże zawodowe organizowane w ramach kształcenia zawodowego praktycznego dotyczą uczniów i słuchaczy szkół prowadzących kształcenie zawodowe (innych niż zasadnicze szkoły zawodowe, szkoły branżowe I stopnia), w których kształcenie zawodowe praktyczne nie jest realizowane u pracodawców lub przedsiębiorców ze względu na brak możliwości sfinansowania kosztów takiego kształcenia.

Staże zawodowe wykraczające poza zakres kształcenia zawodowego praktycznego organizuje się dla uczniów i słuchaczy szkół prowadzących kształcenie zawodowe (innych niż zasadnicze szkoły zawodowe, szkoły branżowe I stopnia) w celu zwiększenia wymiaru praktyk zawodowych objętych podstawą programową nauczania danego zawodu.

Okres realizacji praktyki zawodowej lub stażu zawodowego wynosi minimum 150 godzin i nie więcej niż 80% godzin przeznaczonych w ramowych planach nauczania dla danego typu szkoły na kształcenie zawodowe, a w przypadku kształcenia realizowanego w oparciu o modułowy program nauczania – nie więcej niż 100% godzin, w odniesieniu do udziału jednego ucznia lub słuchacza w ww. formie wsparcia

Na czas trwania praktyki zawodowej lub stażu zawodowego jest zawierana pisemna **umowa** pomiędzy stronami zaangażowanymi w realizację praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, tj: beneficjentem, pracodawcą oraz uczestnikiem projektu lub, w przypadku gdy staż jest realizowany u beneficjenta: beneficjentem oraz uczestnikiem projektu. Umowa powinna określać co najmniej:

- a) nazwę formy wsparcia;
- b) dane Beneficjenta;
- c) dane pracodawcy: firmę, imię i nazwisko osoby upoważnionej do reprezentowania pracodawcy, siedzibę;
- d) dane uczestnika projektu odbywającego praktykę zawodową lub staż zawodowy: imię i nazwisko, PESEL, data urodzenia, adres;
- e) miejsce odbywania praktyki zawodowej lub stażu zawodowego;

- f) dane opiekuna uczestnika projektu odbywającego praktykę zawodową lub staż zawodowy, w tym imię i nazwisko, zajmowane stanowisko, wykształcenie;
- g) datę rozpoczęcia i zakończenia praktyki zawodowej lub stażu zawodowego ze wskazaniem liczby godzin;
- h) program praktyki zawodowej lub stażu zawodowego;
- i) zobowiązanie pracodawcy do zapewnienia należytej realizacji praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, zgodnie z ustalonym programem;
- j) numer i tytuł projektu, w ramach którego realizowana jest praktyka zawodowa lub staż zawodowy.

Beneficjent i pracodawca w umowie określą swoje **zobowiązania** w zakresie:

- a) zapoznania uczestnika projektu z programem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego;
- b) zapoznania uczestnika projektu z jego obowiązkami oraz uprawnieniami;
- c) zapewnienia uczestnikowi projektu profilaktycznej ochrony zdrowia w zakresie przewidzianym dla pracowników;
- d) szkolenia uczestnika projektu na zasadach przewidzianych dla pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów przeciwpożarowych oraz zapoznania go z obowiązującym regulaminem pracy;
- e) przydzielenia uczestnikowi projektu, na zasadach przewidzianych dla pracowników, odzieży i obuwia roboczego, środków ochrony indywidualnej oraz niezbędnych środków higieny osobistej, jeśli są one wymagane w zakładzie pracy na podstawie przepisów;
- f) zapewnienia uczestnikowi projektu, na zasadach przewidzianych dla pracowników, bezpłatnych posiłków i napojów profilaktycznych;
- g) kontroli obecności uczestnika projektu w miejscu praktyki zawodowej lub stażu zawodowego;
- h) zasad naliczania i wypłaty stypendium uczestnikowi projektu w praktyce zawodowej lub stażu zawodowym;
- i) rozwiązania umowy w przypadku przerwania przez uczestnika praktyki zawodowej lub stażu zawodowego;

j) innych praw i obowiązków ustalonych przez strony umowy.

Za udział w praktyce zawodowej lub stażu zawodowym uczniowie otrzymują **stypendium**. Pełna kwota stypendium jest wypłacana za każde kolejne przepracowane 150 godzin. Wysokość stypendium za 150 godz. nie może przekroczyć **2070,00 zł** brutto. W przypadku praktyki lub stażu realizowanego w innym wymiarze godzin, wysokość stypendium wyliczane jest proporcjonalnie. W przypadku staży zawodowych realizowanych w ramach kształcenia zawodowego praktycznego wysokość stypendium nie może być niższa niż to wynika z przepisów w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania, regulujących zasady wynagradzania młodocianych w kolejnych latach nauki. Osoba odbywająca staż powinna wykonywać powierzone jej czynności lub zadania w wymiarze nieprzekraczającym 40 godzin tygodniowo i 8 godzin dziennie. Staże mogą odbywać się również w ferie zimowe, wakacje i weekendy. Uczeń ostatniej klasy może uczestniczyć w stażach lub praktykach zawodowych w lipcu i sierpniu.

Stypendium stażowe, zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt. 137 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361 z późn. zm.), jest zwolnione z podatku dochodowego od osób fizycznych. W takiej sytuacji składkę na ubezpieczenie zdrowotne zgodnie z art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych obniża się do wysokości 0 PLN. Składki na ubezpieczenia społeczne są kwalifikowalne w ramach projektu, o ile obowiązek ich opłacenia wynika z przepisów prawa. W przypadkach konieczności uwzględnienia składek na ubezpieczenia społeczne należy pamiętać, że muszą być one uwzględnione w maksymalnej kwocie stypendium w wysokości 2070 zł brutto za 150 godzin stażu (tj. kwota 2070 zł brutto stanowi kwotę tzw. brutto brutto).

Stypendium w pełnej wysokości przysługuje za okres udokumentowanej niezdolności do pracy, za który na podstawie odrębnych przepisów pracownicy zachowują prawo do wynagrodzenia lub przysługują im zasiłki z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa, przypadający w okresie odbywania stażu pod warunkiem przedstawienia zaświadczenia lekarskiego.

W sytuacji, gdy łączny okres udokumentowanej niezdolności do pracy w okresie odbywania stażu wynosi łącznie więcej niż 60 dni, beneficjent ma prawo pozbawić uczestnika projektu stypendium.

Beneficjent na wniosek pracodawcy może pozbawić uczestnika projektu możliwości kontynuowania praktyki zawodowej/stażu zawodowego w przypadku:

- a) nieusprawiedliwionej nieobecności podczas więcej niż jednego dnia pracy;
- b) naruszenia podstawowych obowiązków określonych w regulaminie pracy, w szczególności stawienia się do pracy w stanie wskazującym na spożycie alkoholu, narkotyków lub środków psychotropowych, spożywania na stanowisku pracy alkoholu, narkotyków lub środków psychotropowych;
- c) naruszenia przez uczestnika projektu przepisów prawa lub regulaminu pracy obowiązującego u pracodawcy;
- d) gdy łączny okres udokumentowanej niezdolności do pracy w okresie odbywania stażu wynosi więcej niż 60 dni a w przypadku praktyki zawodowej więcej niż 30 dni;
- e) nierealizowania programu praktyki lub stażu zawodowego.

Podjęcie przez beneficjenta decyzji o przerwaniu praktyki zawodowej/stażu zawodowego następuje po wysłuchaniu uczestnika projektu.

Beneficjent na wniosek uczestnika projektu odbywającego praktykę zawodową/staż zawodowy może rozwiązać z pracodawcą umowę o odbyciu praktyki zawodowej/stażu zawodowego w przypadku nierealizowania przez pracodawcę warunków odbycia praktyki zawodowej/stażu zawodowego. Podjęcie przez beneficjenta decyzji o przerwaniu praktyki zawodowej/stażu zawodowego następuje po wysłuchaniu pracodawcy. Umowa o odbyciu praktyki zawodowej/stażu zawodowego może zostać rozwiązana również w przypadku, gdy uczestnik projektu podczas odbywania praktyki zawodowej/stażu zawodowego podejmie pracę zarobkową, wykonywaną na podstawie umowy o pracę.

Praktyka zawodowa lub staż zawodowy są realizowane na podstawie **programu** opracowanego przez nauczyciela oraz dyrektora szkoły lub placówki systemu oświaty we współpracy z podmiotem przyjmującym uczniów na praktykę zawodową lub staż zawodowy. Program powinien być opracowany i przygotowany w formie pisemnej oraz powinien wskazywać konkretne cele edukacyjne (kompetencje i umiejętności), które osiągnie

praktykant lub stażysta, treści edukacyjne, zakres obowiązków praktykanta lub stażysty a także harmonogram realizacji praktyki zawodowej lub stażu zawodowego. Przy ustalaniu programu praktyki zawodowej lub stażu zawodowego powinny być uwzględnione predyspozycje psychofizyczne i zdrowotne, poziom wykształcenia oraz dotychczasowe kwalifikacje zawodowe praktykanta lub stażysty. Program praktyki zawodowej lub stażu zawodowego zawiera szczegółowe zasady dotyczące wyposażenia stanowiska pracy praktykanta lub stażysty podczas odbywania praktyki zawodowej lub stażu zawodowego oraz procedur wdrażania praktykanta lub stażysty do pracy i monitorowania stopnia realizacji treści i celów edukacyjnych.

Podmiot przyjmujący na praktykę lub staż zawodowy:

- zapewnia odpowiednie stanowisko pracy praktykanta lub stażysty, wyposażone w niezbędne sprzęty, narzędzia i zaplecze;
- udostępnia warsztaty, pomieszczenia, zaplecze techniczne;
- zapewnia urządzenia i materiały zgodnie z programem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego i potrzebami praktykanta lub stażysty wynikającymi ze specyfiki zadań wykonywanych przez praktykanta lub stażystę, wymogów technicznych miejsca pracy, a także z niepełnosprawności lub stanu zdrowia;
- szkoli praktykanta lub stażystę na zasadach przewidzianych dla pracowników w zakresie BHP, przepisów przeciwpożarowych oraz zapoznaje go z obowiązującym regulaminem pracy na stanowisku, którego dotyczy praktyka zawodowa lub staż zawodowy;
- sprawuje nadzór nad odbywaniem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego w postaci wyznaczenia opiekuna praktyki lub stażu;
- monitoruje postępy i nabywanie nowych umiejętności przez praktykanta lub stażystę, a także stopień realizacji treści i celów edukacyjnych oraz regularnie udziela praktykantowi lub stażyście informacji zwrotnej;
- wydaje praktykantowi lub stażyście - niezwłocznie po zakończeniu praktyki zawodowej lub stażu zawodowego - dokument potwierdzający odbycie praktyki zawodowej lub stażu zawodowego.

Dokument potwierdzający odbycie praktyki zawodowej lub stażu zawodowego zawiera co najmniej następujące informacje: datę rozpoczęcia i zakończenia praktyki zawodowej lub

stażu zawodowego, cel i program praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, opis zadań wykonywanych przez praktykanta lub stażystę, opis kompetencji uzyskanych przez praktykanta lub stażystę w wyniku praktyki lub stażu zawodowego oraz ocenę praktykanta lub stażysty dokonaną przez opiekuna praktyki lub stażu.

Wnioskodawca w ramach projektu może uwzględniać **koszty związane z odbywaniem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego** obejmujące:

- a) sprzęty, narzędzia, materiały na stanowisku pracy, urządzenia i materiały zgodnie z programem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego i potrzebami praktykanta lub stażysty wynikającymi ze specyfiki zadań wykonywanych przez praktykanta lub stażystę, wymogów technicznych miejsca pracy, a także z niepełnosprawności lub stanu zdrowia
oraz/lub
- b) inne koszty związane z odbywaniem stażu lub praktyki (np. koszty dojazdu, koszty zakupu odzieży roboczej, koszty eksploatacji materiałów i narzędzi, szkolenia BHP praktykanta lub stażysty itp.).

Powyższe koszty nie mogą przekraczać **5 000 zł brutto na 1 osobę** odbywającą praktykę zawodową lub staż zawodowy. Powyższa kwota może zostać zwiększona jedynie w sytuacji konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z udziałem uczniów w praktyce zawodowej lub stażu zawodowym, wynikających ze zwiększonego wymiaru czasu trwania ww. form wsparcia. W sytuacji, gdy beneficjent przekazuje środki pracodawcy, w ramach wskazanej kwoty nie można pokrywać kosztu podatku VAT. IOK wymaga aby na etapie rozliczania projektu, w przypadku przekazywania pracodawcy refundacji środków z tytułu poniesionych kosztów związanych z odbywaniem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, do dokumentów księgowych, na podstawie których będzie dochodziło do refundacji kosztów pracodawcy, pracodawca dołączał dokumenty księgowe np. faktury, które potwierdzają, że do kosztów refundacji nie wliczono podatku VAT. Podatek VAT pozostaje kosztem po stronie pracodawcy i nie podlega refundacji przez beneficjenta.

Na etapie przygotowań do realizacji programu praktyki zawodowej lub stażu zawodowego wyznaczani są opiekunowie praktykantów lub stażystów. Każdy przyjęty praktykant lub

stażysta ma przydzielonego opiekuna. Na jednego opiekuna praktyki lub stażu nie może przypadać jednocześnie więcej niż 6 praktykantów lub stażystów. Opiekun praktykanta lub stażysty jest wyznaczany po stronie podmiotu przyjmującego ucznia na praktykę zawodową lub staż zawodowy. Do **zadań opiekuna praktykanta lub stażysty** należy w szczególności:

- określenie celu i programu praktyki zawodowej lub stażu zawodowego (we współpracy z nauczycielem);
- udzielenie praktykantom lub stażystom informacji zwrotnej w trakcie realizacji oraz po zakończeniu praktyki zawodowej lub stażu zawodowego;
- nadzór nad prawidłową realizacją i harmonogramem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego.

Koszty wynagrodzenia opiekuna praktykanta lub stażysty u pracodawcy powinny

uwzględniać jedną z opcji:

- refundację podmiotowi przyjmującemu na staż wynagrodzenia opiekuna praktykanta lub stażysty w zakresie odpowiadającym częściowemu lub całkowitemu zwolnieniu go od świadczenia pracy na rzecz realizacji zadań związanych z opieką nad grupą praktykantów lub stażystów przez okres 150 godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, w wysokości obliczonej jak za urlop wypoczynkowy, ale nie więcej niż 5000 zł brutto (kwota ta stanowi kwotę tzw. brutto brutto). Wysokość wynagrodzenia nalicza się proporcjonalnie do liczby godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego zrealizowanych przez uczniów;
- refundację podmiotowi przyjmującemu na staż dodatku do wynagrodzenia opiekuna praktykanta lub stażysty, w sytuacji, gdy nie został zwolniony od świadczenia pracy, w wysokości nieprzekraczającej 10% jego zasadniczego wynagrodzenia wraz ze wszystkimi składnikami wynagrodzenia wynikającego ze zwiększonego zakresu zadań (opieka nad grupą praktykantów lub stażystów), ale nie więcej niż 500 zł brutto (kwota ta stanowi kwotę tzw. brutto brutto), za realizację 150 godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego. Wysokość wynagrodzenia nalicza się proporcjonalnie do liczby godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego zrealizowanych przez uczniów);
- refundację podmiotowi przyjmującemu na staż wynagrodzenia opiekuna praktykanta lub stażysty, który będzie pełnił funkcję instruktora praktycznej nauki zawodu i dla

którego praca z uczniami będzie stanowić podstawowe zajęcie – do wysokości wynagrodzenia określonego w § 9 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu.

Koszt refundacji wynagrodzenia opiekuna praktykanta lub stażysty nie jest zakupem usługi w rozumieniu ustawy o podatku VAT i nie stanowi zamówienia publicznego. A zatem do refundacji kosztu wynagrodzenia opiekuna stażysty lub praktykanta nie mają zastosowania przepisy dotyczące zamówień publicznych, w tym zasady konkurencyjności określonej w podrozdziale 6.5 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków. Jednocześnie wytyczne nie obligują Beneficjentów do wyboru pracodawców przyjmujących na staż/praktykę w oparciu o ustawę Prawo zamówień publicznych i zasady konkurencyjności. Wynagrodzenie przysługujące opiekunowi praktykanta lub stażysty jest wypłacane z tytułu wypełnienia obowiązków, nie zależy natomiast od liczby uczniów, wobec których te obowiązki świadczy.

W sytuacji wystąpienia problemów w związku z realizacją stażu, beneficjent jest zobowiązany do podjęcia natychmiastowej reakcji i zniwelowania skutków problematycznej sytuacji.

IZ RPO preferuje do wyboru projekty, w których pracodawcy partycypują w wymiarze co najmniej 5% w kosztach organizacji i prowadzenia praktyki zawodowej lub stażu zawodowego. Odpowiednie informacje należy zawrzeć we wniosku o dofinansowanie projektu oraz dokumentach regulujących odbywanie stażu lub praktyki zawodowej.

Działania wymienione w typie projektu 10.4 A będą prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów i słuchaczy objętych wsparciem.

UWAGA!

Zgodnie z kryterium dostępu nr 3 co najmniej 80% wszystkich uczniów i słuchaczy objętych wsparciem w projekcie musi odbyć praktykę zawodową lub staż zawodowy.

TYP 10.4.B

Uruchamianie i dostosowywanie kształcenia i szkolenia w zawodach, na które występuje potwierdzone zapotrzebowanie rynku, w szczególności poprzez:

- a) udział przedsiębiorców w identyfikacji i prognozowaniu potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych na rynku pracy, co pozwoli na efektywne zarządzanie ofertą edukacyjną i szkoleniową szkół i placówek;
- b) włączenie pracodawców lub przedsiębiorców w system egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie oraz kwalifikacje mistrza i czeladnika w zawodzie przez tworzenie w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie zawodowe, CKZiU, CKP, u pracodawców lub przedsiębiorców branżowych ośrodków egzaminacyjnych dla poszczególnych zawodów lub kwalifikacji, upoważnionych przez właściwą okręgową komisję egzaminacyjną do przeprowadzania egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie, udział pracodawców lub przedsiębiorców w egzaminach potwierdzających kwalifikacje w zawodach w charakterze egzaminatorów;
- c) tworzenie klas patronackich w szkołach;
- d) współpracę w dostosowywaniu oferty edukacyjnej w szkołach i w formach pozaszkolnych do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- e) opracowanie lub modyfikację programów nauczania;
- f) wykorzystanie rezultatów projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL;
- g) współpracę szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z uczelniami wyższymi;
- h) dodatkowe zajęcia specjalistyczne realizowane we współpracy z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, umożliwiające uczniom i słuchaczom uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy i umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych;
- i) organizowanie kursów przygotowawczych do egzaminów maturalnych, kursów przygotowawczych na studia we współpracy ze szkołami wyższymi oraz organizowanie kursów, szkoleń i zajęć przygotowujących do egzaminów zawodowych oraz kwalifikacyjnych egzaminów czeladniczych i mistrzowskich;
- j) udział w zajęciach prowadzonych w szkole wyższej, w tym w zajęciach laboratoryjnych, kołach lub obozach naukowych;

- k) wsparcie uczniów lub słuchaczy w zakresie zdobywania dodatkowych uprawnień zwiększających ich szanse na rynku pracy;
- l) programy walidacji i certyfikacji odpowiednich efektów uczenia się zdobytych w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej oraz kształcenia nieformalnego, prowadzące do zdobycia kwalifikacji zawodowych, w tym również kwalifikacji mistrza i czeladnika w zawodzie;
- m) doradztwo edukacyjno-zawodowe;
- n) przygotowanie zawodowe uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w charakterze młodocianego pracownika organizowane u pracodawców oraz młodocianych pracowników wypełniających obowiązek szkolny w formie przygotowania zawodowego, zorganizowane u pracodawcy na podstawie umowy o pracę, obejmujące naukę zawodu lub przyuczenie do wykonywania określonej pracy, o ile nie jest ono finansowane ze środków Funduszu Pracy.
- o) tworzenie w szkołach lub placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków odzwierciedlających naturalne warunki pracy właściwe dla nauczania zawodów;
- p) wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w nowe technologie, materiały, narzędzia poprzez możliwość sfinansowania w ramach projektów kosztów związanych z dostosowaniem lub adaptacją pomieszczeń (rozumianą zgodnie z Wytocznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków) na potrzeby pracowni lub warsztatów szkolnych, wynikających m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania;
- q) kompleksowe programy kształcenia praktycznego organizowane w miejscu pracy;
- r) kształtowanie i rozwijanie u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy.

Formy wsparcia można realizować we współpracy ze stworzonymi w ramach RPO 2014-2020 bądź istniejącymi CKZiU albo z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół, o ile wynika to z charakteru realizowanych działań.

Projekty w ramach typu projektu B w szczególności powinny dotyczyć kształcenia w kierunkach związanych z gospodarką regionalną na podstawie dokonanej analizy potrzeb pn.

„Analiza potrzeb szkół zawodowych pod kątem wyzwań regionalnego rynku pracy” dostępnej na stronie <http://rpo.dolnyslask.pl/o-projekcie/przeczytaj-analizy-raporty-i-podsumowania/opracowania-i-analizy/>.

Zakres wsparcia dotyczący **tworzenia** w szkołach lub placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe **warunków odzwierciedlających naturalne warunki pracy** właściwe dla nauczanych zawodów, (o którym mowa w punkcie o i p) obejmuje wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych dla zawodów szkolnictwa zawodowego zgodnie z następującymi warunkami i możliwościami:

- wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych jest dokonywane na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w tym zakresie, a także posiadanego przez nie wyposażenia, w tym zwłaszcza powinna obejmować wnioski z przeprowadzonego spisu inwentarza oraz oceny stanu technicznego posiadanego wyposażenia. Diagnoza powinna uwzględniać rekomendacje instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe celem zapewnienia zgodności planowanego doposażenia z najnowszymi technikami i technologiami;
- wyposażenie odpowiada potrzebom konkretnej jednostki oświatowej i jest zgodne z podstawą programową kształcenia w zawodach dla danego zawodu;
- można korzystać z katalogów wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych dla 190 zawodów, które zostały opracowane przez MEN i są udostępnione za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN <https://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-realizacji-przedswiezec-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacji-na-lata-2014-2020/>) - katalogi stanowią katalogi otwarte i mają charakter pomocniczy;
- dopuszcza się dofinansowanie kosztów związanych z dostosowaniem lub adaptacją pomieszczeń (rozumianą zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków) na potrzeby pracowni lub warsztatów szkolnych, wynikających m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania;

- inwestycje infrastrukturalne są kwalifikowalne, jeżeli zostaną spełnione łącznie poniższe warunki:
 - nie jest możliwe wykorzystanie istniejącej infrastruktury;
 - potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb;
 - infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania lub w przypadku braku możliwości jej zastosowania wykorzystano mechanizm racjonalnych usprawnień, zgodnie z warunkami określonymi w Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji.

Rozwój współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym obejmuje m.in.:

- włączenie pracodawców lub przedsiębiorców w system egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie oraz kwalifikacje mistrza i czeladnika w zawodzie przez tworzenie w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie zawodowe, CKZiU, CKP, u pracodawców, lub przedsiębiorców branżowych ośrodków egzaminacyjnych dla poszczególnych zawodów lub kwalifikacji, upoważnionych przez właściwą okręgową komisję egzaminacyjną do przeprowadzania egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodach w charakterze egzaminatorów;
- tworzenie klas patronackich w szkołach;
- współpracę w dostosowaniu oferty edukacyjnej w szkołach i formach pozaszkolnych do potrzeb regionalnego rynku pracy;
- opracowanie lub modyfikację programów nauczania;
- wykorzystanie rezultatów projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL;
- współpracę szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z uczelniami wyższymi.

Wnioskodawca planując realizację działań dotyczących współpracy w dostosowywaniu oferty edukacyjnej w szkołach do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy oraz opracowania lub modyfikacji programów nauczania powinien uwzględnić prognozy dotyczące zapotrzebowania rynku pracy na określone zawody i wykształcenie w określonych branżach, z wykorzystaniem ogólnopolskich i regionalnych badań i analiz oraz uzupełniającą informacji

ilościowych i jakościowych dostępnych za pośrednictwem powołanego z inicjatywy Komisji Europejskiej portalu *EU Skills Panorama*. Analizy dotyczące między innymi rynku pracy opracowane ze środków RPO WD 2014-2020 są dostępne na stronie

<http://rpo.dolnyslask.pl/o-projekcie/przeczytaj-analizy-raporty-i-podsumowania/opracowania-i-analizy/>.

Kompleksowe programy kształcenia praktycznego organizowane w miejscu pracy, o których mowa w pkt q, muszą być zgodne z poniższymi warunkami:

- a) programy kształcenia w miejscu pracy obejmują działania polegające na zwiększeniu udziału pracodawców/przedsiębiorców w organizacji i realizacji kształcenia praktycznego w rzeczywistych warunkach pracy;
- b) programy powinny być realizowane we współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z pracodawcami/przedsiębiorcami;
- c) w realizację programów mogą być również zaangażowane CKP, CKU lub CKZiU. Do głównych zadań tych podmiotów należy w szczególności:

- i) pośrednictwo pomiędzy środowiskiem szkolnym a pracodawcami/przedsiębiorcami, w tym pełnienie funkcji punktów kontaktowych dla tych podmiotów;
- ii) podejmowanie działań związanych z zachęcaniem szkół oraz pracodawców/przedsiębiorców do współpracy oraz inicjowanie tej współpracy;
- iii) świadczenie usług doradczych dla szkół, placówek systemu oświaty i przedsiębiorstw w zakresie prowadzenia kształcenia praktycznego w miejscu pracy;
- iv) realizacja usług wspierających prowadzenie kształcenia w miejscu pracy, w tym przygotowanie uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe do udziału w stażach u pracodawców/przedsiębiorców.

Kształtowanie i rozwijanie u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy może być realizowane poprzez:

- a) realizację projektów edukacyjnych w szkołach lub placówkach systemu oświaty;
- b) realizację dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównywaniu

dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia uczniów lub słuchaczy mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego;

- c) realizację różnych form rozwijających uzdolnienia uczniów lub słuchaczy;
- d) wdrożenie nowych form i programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty;
- e) tworzenie i realizację zajęć o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych w szkołach lub placówkach systemu oświaty;
- f) organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów lub słuchaczy;
- g) nawiązywanie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły lub placówki systemu oświaty w celu osiągnięcia założonych celów edukacyjnych;
- h) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL;
- i) realizację zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą albo poza OWP.

Działania w zakresie kształtowania i rozwijania u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy mogą stanowić jedynie uzupełnienie do działań ukierunkowanych na wspieranie uczniów w zakresie przedmiotów zawodowych.

TYP 10.4.D

Doradztwo edukacyjno-zawodowe, uwzględniające potrzeby uczniów i dorosłych uczących się na różnych poziomach edukacyjnych i w różnych typach szkół i placówek m.in. poprzez:

- a) uzyskiwanie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych przez osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach i placówkach, które nie posiadają kwalifikacji z tego zakresu oraz podnoszenie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych, realizujących zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach;
- b) doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów;
- c) tworzenie Punktów Informacji i Kariery (PIK);

- d) zewnętrzne wsparcie szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego, może obejmować m.in.:
- i. zapewnienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej m.in. poprzez tworzenie regionalnych systemów informacji edukacyjno-zawodowej, w tym dostępnej on-line
- ii. realizację programów zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego na poziomie lokalnym i regionalnym.

Wsparcie skierowane jest do publicznych i niepublicznych szkół, w tym szkół specjalnych i placówek systemu oświaty, w tym doradców edukacyjno-zawodowych oraz nauczycieli wyznaczonych do realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Tworzenie **Punktów Informacji i Kariery (PIK)** jest możliwe w szkołach ponadpodstawowych, centrach kształcenia ustawicznego, CKZiU lub innych zespołach realizujących zadania CKZiU umożliwiające realizację doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów i słuchaczy szkół i placówek systemu oświaty i osób dorosłych. W przypadku braku wykwalifikowanego doradcy zawodowego w szkole, w punktach tych mogą być zatrudnieni nauczyciele-doradcy zawodowi. Utworzenie i funkcjonowanie punktów nie zwalnia dyrektora szkoły z obowiązku wyznaczenia osoby realizującej zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w przypadku braku doradcy zawodowego w szkole.

Zewnętrzne wsparcie szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego, powinno być zgodne z następującymi warunkami:

- program zewnętrznego wsparcia powinien przyczynić się do zwiększenia dostępu do usług doradztwa edukacyjno-zawodowego opartych na rzetelnej informacji edukacyjno-zawodowej;
- zapewnienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej może obejmować tworzenie regionalnych systemów informacji edukacyjno-zawodowej, w tym dostępnej on-line;
- zakres wsparcia wynika z analizy indywidualnej sytuacji szkoły lub placówki systemu oświaty i odpowiada na jej specyficzne potrzeby;

Realizacja programów zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego **na poziomie lokalnym** obejmuje następujące etapy:

- przeprowadzenie diagnozy stanu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkole, w celu identyfikacji potrzeb szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego;
- opracowanie planu zewnętrznego wsparcia szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego przez doradców-konsultantów;
- wdrożenie i realizacja planu wsparcia szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego;
- tworzenie i rozwój sieci doradców edukacyjno – zawodowych oraz sieci instytucji;
- monitorowanie i ewaluacja zadań realizowanych w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach i placówkach systemu oświaty;

Osobą realizującą program zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego jest doradca-konsultant. Doradca–konsultant jest to specjalista zewnętrzny (spoza szkoły) bezpośrednio współpracujący z placówką w realizacji zewnętrznego wsparcia na poziomie powiatu. Doradca–konsultant to osoba zatrudniona w poradni psychologiczno – pedagogicznej, powiatowej placówce doskonalenia nauczycieli, w centrum kształcenia praktycznego lub centrum kształcenia ustawicznego lub centrum kształcenia zawodowego; Do zadań doradcy-konsultanta należy pomoc w diagnozie potrzeb szkoły oraz dostosowanie oferty doskonalenia do zdiagnozowanych potrzeb, a następnie pomoc w zbudowaniu planu wspomagania i jego realizacji.

Na podstawie wyników diagnozy doradca – konsultant, we współpracy ze szkołą lub placówką systemu oświaty, opracowuje plan wsparcia ww. podmiotów.

Plan powinien zawierać propozycję działań i rozwiązań ukierunkowanych na podniesienie jakości usług świadczonych w szkole lub placówce systemu oświaty z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, czyli tzw. formy doskonalenia doradztwa edukacyjno-zawodowego;

Plan wsparcia szkoły powinien uwzględniać konieczność wykorzystania potencjału i zasobów szkoły. Wśród realizatorów zadań określonych w planie wsparcia szkoły wyróżnić należy: kadrę szkoły, doradców-konsultantów oraz instytucje zewnętrzne wspierające szkolne doradztwo zawodowe (w tym poradnie psychologiczno–pedagogiczne, Ochotnicze Hufce Pracy, powiatowe urzędy pracy).

Katalog działań możliwych do zrealizowania w ramach planu wsparcia szkoły obejmuje:

- udzielanie pomocy doradcom edukacyjno - zawodowym w organizowaniu szkolnych spotkań, konkursów itp. poświęconych doradztwu edukacyjno – zawodowemu;
- współpracę przy organizacji spotkań poświęconych doradztwu edukacyjno-zawodowemu z uczniami, rodzicami, radami pedagogicznymi, zespołami wychowawców oraz przedstawicielami pracodawców lub przedsiębiorców;
- inicjowanie współpracy z zewnętrznymi instytucjami wspierającymi szkolne doradztwo edukacyjno – zawodowe;
- udostępnianie informacji, np. o instytucjach zewnętrznych wspierających doradztwo edukacyjno – zawodowe, opisanych w mapie lokalnej sieci doradztwa edukacyjno - zawodowego lub możliwościach pozyskania materiałów z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego;
- inicjowanie i koordynowanie konkursów, konferencji i innych przedsięwzięć z dziedziny doradztwa edukacyjno - zawodowego o zasięgu lokalnym;
- wspieranie aktywności szkoły w środowisku lokalnym poprzez udział w targach szkolnych, organizacji lub udziale w tzw. drzwiach otwartych;
- organizacja wspólnych warsztatów, spotkań oraz konferencji z udziałem przedstawicieli instytucji zajmujących się doradztwem w powiecie, władz lokalnych, przedstawicieli pracodawców lub przedsiębiorców czy szkół wyższych;

Działania związane z tworzeniem i rozwojem sieci doradców edukacyjno - zawodowych i instytucji mają na celu:

- identyfikację osób zajmujących się problematyką doradztwa edukacyjno - zawodowego w szkołach, placówkach systemu oświaty i instytucjach danego powiatu;
- inicjowanie i organizowanie przedsięwzięć umożliwiających wymianę doświadczeń osobom zainteresowanym doradztwem edukacyjno-zawodowym (dyrektorom, doradcom zawodowym, pedagogom, psychologom, nauczycielom);
- podejmowanie działań integrujących środowisko osób zajmujących się w szkołach i innych instytucjach problematyką doradczą;

- budowanie współpracy osób odpowiedzialnych za doradztwo edukacyjno-zawodowe w powiecie;
- organizacja warsztatów dla członków sieci doradców edukacyjno - zawodowych z terenu powiatu, z uwzględnieniem problematyki doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wymianę informacji, np. o wydarzeniach powiatowych dotyczących doradztwa, informacji z regionalnego rynku pracy, oferty edukacyjnej szkół, badań i analiz dotyczących lokalnego rynku pracy i dobrych praktyk, propagowanie działań doradczych.

Realizacja programów zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego **na poziomie regionalnym** obejmuje następujące etapy:

- współpracę z ORE w zakresie doskonalenia kadry systemu doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego, w tym m.in. wykorzystania zasobów doradztwa na potrzeby regionu, gromadzenia i udostępniania informacji edukacyjno-zawodowej;
- współpracę z instytucjami wojewódzkimi na rzecz rozwoju doradztwa edukacyjno-zawodowego w regionie, w tym tworzenie i rozwój wojewódzkiej sieci współpracy doradców i instytucji;
- zapewnienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej na poziomie regionu, w tym dostępnej online;
- doskonalenie kadry doradców-konsultantów w oparciu o programy szkoleń przygotowane przez ORE;
- koordynowanie i monitorowanie działań z zakresu doradztwa zawodowego podejmowanych na poziomie lokalnym;
- współorganizowanie we współpracy z doradcami-konsultantami, instytucjami tworzącymi sieć wsparcia doradztwa zawodowego, regionalnymi/lokalnymi pracodawcami lub przedsiębiorcami przedsięwzięć na rzecz rozwoju doradztwa edukacyjno-zawodowego, np. targi edukacyjne, targi pracy, festiwale zawodów.

Osobą realizującą program zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego na poziomie regionalnym jest konsultant wojewódzki.

Konsultant wojewódzki jest to specjalista zewnętrzny (spoza szkoły) bezpośrednio

współpracujący z doradcami-konsultantami w realizacji zewnętrznego wsparcia na poziomie powiatu. Konsultant wojewódzki to osoba zatrudniona w wojewódzkim ośrodku doskonalenia nauczycieli lub w centrum kształcenia zawodowego.

TYP 10.4.E

Przygotowanie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe do pełnienia funkcji wyspecjalizowanych ośrodków kształcenia i szkolenia oraz wsparcie ich w zakresie poradnictwa i informacji zawodowej pod potrzeby regionalnego i lokalnego rynku pracy m.in. poprzez:

- a) przygotowanie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe do pełnienia funkcji CKZiU lub innego zespołu realizującego zadania CKZiU dla określonej branży/zawodu;
- b) wsparcie realizacji zadań dla określonych branż/zawodów przez CKZiU lub inne zespoły realizujące zadania CKZiU.

Forma wsparcia opisana w pkt a) może stanowić wyłącznie uzupełnienie działań realizowanych w ramach formy wsparcia opisanej w pkt b).

Zakres wsparcia opisanego w pkt a) - udzielanego **na rzecz przygotowania szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe do pełnienia funkcji CKZiU** lub innych zespołów realizujących zadania CKZiU obejmuje m. in:

- wyposażenie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzących w skład CKZiU lub innych zespołów realizujących zadania CKZiU w sprzęt i pomoce dydaktyczne do prowadzenia nauczania w zawodach z określonej branży/zawodzie;
- rozszerzenie lub dostosowanie oferty edukacyjnej świadczonej przez szkoły i placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie zawodowe wchodzące w skład CKZiU lub innych zespołów realizujących zadania CKZiU do realizacji nowych zadań;
- doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzących w skład CKZiU lub innych zespołów realizujących zadania CKZiU.

Wsparcie na rzecz wyposażenia szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe wchodzących w skład CKZiU lub innych zespołów realizujących zadania CKZiU jest realizowane zgodnie z następującymi warunkami:

- wyposażenie w sprzęt i pomoce dydaktyczne jest dokonywane na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w tym zakresie, a także posiadanego przez nie wyposażenia, w tym zwłaszcza powinna obejmować wnioski z przeprowadzonego spisu inwentarza oraz oceny stanu technicznego posiadanego wyposażenia. Diagnoza powinna uwzględniać rekomendacje instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe celem zapewnienia zgodności planowanego doposażenia z najnowszymi technikami i technologiami;
- wyposażenie odpowiada potrzebom konkretnej jednostki oświatowej i jest zgodne z podstawą programową kształcenia w zawodach dla danego zawodu;
- można korzystać z katalogów wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych dla 190 zawodów, które zostały opracowane przez MEN i są udostępnione za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN
<https://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-realizacji-przedswiezec-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacji-na-lata-2014-2020/>) - katalogi stanowią katalogi otwarte i mają charakter pomocniczy;
- dopuszcza się dofinansowanie kosztów związanych z dostosowaniem lub adaptacją pomieszczeń (rozumianą zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków) na potrzeby pracowni lub warsztatów szkolnych, wynikających m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania;
- inwestycje infrastrukturalne są kwalifikowalne, jeżeli zostaną spełnione łącznie poniższe warunki:
 - nie jest możliwe wykorzystanie istniejącej infrastruktury;
 - potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb;
 - infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania lub w przypadku braku możliwości jej zastosowania wykorzystano

mechanizm racjonalnych usprawnień, zgodnie z warunkami określonymi w Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji.

Wsparcie udzielane na rzecz rozszerzenia lub dostosowania oferty edukacyjnej świadczonej przez szkoły i placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie zawodowe wchodzące w skład CKZiU lub innych zespołów realizujących zadania CKZiU do **realizacji nowych zadań**, może objąć w szczególności:

- inicjowanie współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym monitorowanie potrzeb ww. podmiotów w zakresie współpracy, także w zakresie staży nauczycieli lub praktycznej nauki zawodu uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- prowadzenie doskonalenia zawodowego nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego we współpracy z pracodawcami i uczelniami oraz ośrodkami doskonalenia nauczycieli;
- tworzenie sieci współpracy szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w danej branży/zawodzie w celu wymiany dobrych praktyk;
- wdrażanie i upowszechnianie nowych technologii;
- opracowywanie i upowszechnianie elastycznych form kształcenia zawodowego osób dorosłych, w tym osób dorosłych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- tworzenie wyspecjalizowanych ośrodków egzaminacyjnych;
- organizowanie praktyk pedagogicznych dla przyszłych nauczycieli kształcenia zawodowego oraz nauczycieli stażystów;
- realizację usług doradztwa zawodowego;
- gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej o możliwościach kształcenia, szkolenia i zatrudnienia, w tym również wersji on-line, z uwzględnieniem aktualnej sytuacji na lokalnym/regionalnym rynku pracy;
- prowadzenie współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli realizujących zadania z zakresu doradztwa zawodowego.

Zakres wsparcia udzielanego na rzecz **doskonalenia umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli**, w tym nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu

zatrudnionych w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzących w skład CKZiU lub innych zespołów realizujących zadania CKZiU, może objąć w szczególności:

- kursy lub szkolenia doskonalące (teoretyczne i praktyczne), w tym organizowane i prowadzone przez kadrę ośrodków doskonalenia nauczycieli lub trenerów przeszkolonych w ramach PO WER;
- praktyki lub staże w instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w tym przede wszystkim w przedsiębiorstwach lub u pracodawców działających na obszarze, na którym znajduje się dana szkoła lub placówka systemu oświaty;
- studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych albo obejmujące zakres tematykę związaną z nauczaniem zawodem (branżowe, specjalistyczne);
- wspieranie istniejących, budowanie nowych lub moderowanie sieci współpracy i samokształcenia;
- realizację programów wspomagania;
- programy walidacji i certyfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych w pracy dydaktycznej, ze szczególnym uwzględnieniem nadawania uprawnień egzaminatora w zawodzie instruktorom praktycznej nauki zawodu na terenie przedsiębiorstw;
- wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.

Ponadto, powyższy zakres wsparcia powinien uwzględniać następujące warunki:

- zakres doskonalenia nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego jest zgodny z potrzebami szkoły lub placówki systemu oświaty prowadzącej kształcenie zawodowe w zakresie doskonalenia nauczycieli, z zapotrzebowaniem ww. podmiotów na nabycie przez nauczycieli określonych kwalifikacji, umiejętności lub kompetencji oraz z zapotrzebowaniem rynku pracy;
- realizacja różnych form doskonalenia zawodowego nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego lub instruktorów praktycznej nauki zawodu powinna być prowadzona we współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub

placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w tym w szczególności z przedsiębiorcami lub pracodawcami działającymi na obszarze, na którym znajduje się dana szkoła lub placówka systemu oświaty;

- realizacji wsparcia, o którym mowa wyżej powinna być prowadzona z wykorzystaniem doświadczenia działających na poziomie wojewódzkim lub lokalnym placówek doskonalenia nauczycieli;
- praktyki lub staże nauczycieli kształcenia zawodowego organizowane w instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe powinny trwać minimum 40 godzin;
- studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela realizowane w ramach RPO powinny spełniać wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela;
- preferowane są w pierwszej kolejności studia podyplomowe oraz kursy kwalifikacyjne przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela kształcenia zawodowego w ramach zawodów nowo wprowadzonych do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, zawodów wprowadzonych w efekcie modernizacji oferty kształcenia zawodowego albo nowoutworzonych kierunków nauczania lub zawodów, na które występuje deficyt na regionalnym lub lokalnym rynku pracy oraz braki kadrowe wśród nauczycieli;

Programy wspomagania są formą doskonalenia nauczycieli związaną z bezpośrednim wsparciem szkół i placówek systemu oświaty. Program wspomagania powinien służyć pomocą szkole lub placówce systemu oświaty w wykonywaniu przez nią zadań na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych oraz umiejętności niezbędnych na rynku pracy. Zakres wspomagania wynika z analizy indywidualnej sytuacji szkoły lub placówki systemu oświaty i odpowiada na specyficzne potrzeby tych podmiotów. Realizacja programów wspomagania obejmuje następujące etapy:

- przeprowadzenie diagnozy obszarów problemowych związanych z realizacją przez szkołę lub placówkę systemu oświaty zadań z zakresu kształtowania i rozwijania u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy;

- prowadzenie procesu wspomagania w oparciu o ofertę doskonalenia nauczycieli przygotowaną zgodnie z potrzebami danej szkoły lub placówki systemu oświaty, z możliwością wykorzystania ofert doskonalenia funkcjonujących na rynku, m. in. udostępnianych przez centralne i wojewódzkie placówki doskonalenia nauczycieli;
- monitorowanie i ocena procesu wspomagania z wykorzystaniem m. in. ewaluacji wewnętrznej szkoły lub placówki systemu oświaty.

Beneficjenci są zobowiązani do zapewnienia **funkcjonowania ze środków innych niż europejskie, utworzonych w ramach projektu CKZiU lub innych zespołów realizujących zadania CKZiU, przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu**, określonej w umowie o dofinansowanie projektu.

TYP 10.4.G i TYP 10.4.H

TYP 10.4.G

Szkolenia, doradztwo oraz inne formy podwyższania kwalifikacji nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu we współpracy z uczelniami i rynkiem pracy (np. staże nauczycieli w przedsiębiorstwach).

TYP 10.4.H.

Szkolenia, doradztwo oraz inne formy podwyższania kwalifikacji nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu pod kątem kształcenia umiejętności interpersonalnych i społecznych, korzystania z nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, wykorzystania metod eksperymentu naukowego w edukacji i metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia oraz stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu u uczniów kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy.

W ramach obydwu typów możliwe jest wsparcie w szczególności poprzez:

- a) kursy lub szkolenia doskonalące (praktyczne i teoretyczne) w zakresie przedmiotów zawodowych, w tym organizowane i prowadzone przez kadrę ośrodków doskonalenia nauczycieli lub trenerów przeszkolonych w ramach PO WER;
- b) praktyki lub staże w instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w tym przede

wszystkim w przedsiębiorstwach lub u pracodawców działających na obszarze, na którym znajduje się dana szkoła lub placówka systemu oświaty;

- c) studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych albo obejmujące zakresem tematykę związaną z nauczaniem zawodem (branżowe, specjalistyczne);
- d) wspieranie istniejących, budowanie nowych lub moderowanie sieci współpracy i samokształcenia;
- e) realizację programów wspomagania,
- f) programy walidacji i certyfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych w pracy dydaktycznej, ze szczególnym uwzględnieniem nadawania uprawnień egzaminatora w zawodzie instruktorom praktycznej nauki zawodu na terenie przedsiębiorstw;
- g) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.

Ponadto, zakres wsparcia w typie projektu G i H powinien uwzględniać następujące warunki:

- zakres doskonalenia nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego jest zgodny z potrzebami szkoły lub placówki systemu oświaty prowadzącej kształcenie zawodowe w zakresie doskonalenia nauczycieli, z zapotrzebowaniem ww. podmiotów na nabycie przez nauczycieli określonych kwalifikacji, umiejętności lub kompetencji oraz z zapotrzebowaniem rynku pracy;
- realizacja różnych form doskonalenia zawodowego nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego lub instruktorów praktycznej nauki zawodu powinna być prowadzona we współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w tym w szczególności z przedsiębiorcami lub pracodawcami działającymi na obszarze, na którym znajduje się dana szkoła lub placówka systemu oświaty;
- realizacji wsparcia, o którym mowa wyżej powinna być prowadzona z wykorzystaniem doświadczenia działających na poziomie wojewódzkim lub lokalnym placówek doskonalenia nauczycieli;

- praktyki lub staże nauczycieli kształcenia zawodowego organizowane w instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe powinny trwać minimum 40 godzin;
- studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela realizowane w ramach RPO powinny spełniać wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela;
- preferowane są w pierwszej kolejności studia podyplomowe oraz kursy kwalifikacyjne przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela kształcenia zawodowego w ramach zawodów nowo wprowadzonych do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, zawodów wprowadzonych w efekcie modernizacji oferty kształcenia zawodowego albo nowoutworzonych kierunków nauczania lub zawodów, na które występuje deficyt na regionalnym lub lokalnym rynku pracy oraz braki kadrowe wśród nauczycieli;

Programy wspomagania są formą doskonalenia nauczycieli związaną z bezpośrednim wsparciem szkół i placówek systemu oświaty. Program wspomagania powinien służyć pomocą szkole lub placówce systemu oświaty w wykonywaniu przez nią zadań na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych oraz umiejętności niezbędnych na rynku pracy. Zakres wspomagania wynika z analizy indywidualnej sytuacji szkoły lub placówki systemu oświaty i odpowiada na specyficzne potrzeby tych podmiotów. Realizacja programów wspomagania obejmuje następujące etapy:

- przeprowadzenie diagnozy obszarów problemowych związanych z realizacją przez szkołę lub placówkę systemu oświaty zadań z zakresu kształtowania i rozwijania u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy;
- prowadzenie procesu wspomagania w oparciu o ofertę doskonalenia nauczycieli przygotowaną zgodnie z potrzebami danej szkoły lub placówki systemu oświaty, z możliwością wykorzystania ofert doskonalenia funkcjonujących na rynku, m. in. udostępnianych przez centralne i wojewódzkie placówki doskonalenia nauczycieli;
- monitorowanie i ocena procesu wspomagania z wykorzystaniem m. in. ewaluacji wewnętrznej szkoły lub placówki systemu oświaty.

W ramach typu projektu 10.4.H zakres wsparcia powinien obejmować w szczególności kształtowanie systemu wartości i postaw zawodowych, przygotowujących do pracy z dziećmi i młodzieżą ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dotyczy to w szczególności rozpoznawania i zaspokajania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawania indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia i czynników środowiskowych, wpływających na jego funkcjonowanie. Wsparcie to służy tworzeniu w placówkach ogólnodostępnych warunków do edukacji dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

3. Katalog stawek maksymalnych

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności* IOK określa ceny rynkowe w zakresie najczęściej pojawiających się wydatków w danej grupie realizowanych projektów tzw. katalog maksymalnych dopuszczalnych stawek dla towarów i usług (w tym wynagrodzeń) dla projektów, finansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 w ramach niniejszego konkursu. Katalog nie dotyczy kwot określonych we wcześniejszych częściach dokumentu.

Działanie 10.4 (kwoty brutto)		
Nazwa kosztu	Maksymalna stawka	Dodatkowe uwagi/informacje
Nauczyciel prowadzący zajęcia pozalekcyjne z uczniami (zatrudniony zgodnie z Kartą Nauczyciela w innej niż wspierana w projekcie szkoła/placówka oświatowa).	nie wyższe niż wynagrodzenie za jedną godzinę prowadzenia zajęć ustalone w sposób określony w art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela dla nauczyciela dyplomowanego posiadającego wykształcenie wyższe i tytuł zawodowy magister, magister inżynier lub równorzędny oraz realizującego tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć, o którym mowa w art. 42 ust. 3 w tabeli w lp. 3 tej ustawy.	Podczas całego procesu wyboru projektów do dofinansowania obowiązuje stawka aktualna na dzień ogłoszenia konkursu
Nauczyciel prowadzący zajęcia pozalekcyjne z uczniami (zatrudniony zgodnie z Kartą Nauczyciela we wspieranej w projekcie szkole/placówce oświatowej).	zgodnie z zapisami art. 35 ust. 3. Ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela według stawki osobistego zaszerogowania nauczyciela, z uwzględnieniem dodatku za warunki pracy.	Podczas całego procesu wyboru projektów do dofinansowania obowiązuje stawka aktualna na dzień ogłoszenia konkursu

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela: nauczyciel wymieniony w art. 1 ust. 1, którzy w ramach programów finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej prowadzą zajęcia bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz.		
Doradca zawodowy	75	60 min
Stypendium dla ucznia lub słuchacza za udział w praktyce lub stażu zawodowym	2070	Za każde kolejne przepracowane 150 godzin. W przypadku realizacji praktyki zawodowej lub stażu zawodowego w innym wymiarze wysokość stypendium wyliczana jest proporcjonalnie
Tablica interaktywna z systemem mocowania	4 100	
Urządzenie wielofunkcyjne	1 700	
Tablica magnetyczna sucho-ścieralna 100x150 cm	300	

W trakcie realizacji projektu w uzasadnionych sytuacjach za zgodą IOK dopuszcza się zmianę projektu polegającą na odstępstwie od zapisów regulaminu w zakresie standardu usług oraz katalogu dopuszczalnych stawek. Zmiana projektu może wynikać:

- ze zmiany przepisów regulujących realizację projektu i ich interpretacji,
- z zamówień udzielanych w ramach projektu realizowanych zgodnie z zasadami określonymi w wytycznych,
- z braku na rynku ofert mieszczących się w stawkach zaakceptowanych przez IOK,
- z sytuacji nieprzewidzianych przez IOK na etapie regulaminu konkursu.

4. Inne szczególne wydatki

Cross-financing to zasada, która pozwala finansować w projekcie z Europejskiego Funduszu Społecznego część wydatków typowych dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Dzięki temu możliwa jest realizacja projektów bardziej kompleksowych, które lepiej dopasowują się do potrzeb Beneficjenta. Na przykład możliwe jest sfinansowanie prac z zakresu przystosowania budynków i pomieszczeń do korzystania z nich przez osoby z niepełnosprawnościami poprzez wykonanie podjazdu dla osób z niepełnosprawnościami.

W ramach działania będą finansowane obok działań tzw. miękkich, wydatki inwestycyjne w ramach mechanizmu finansowania krzyżowego cross-financing, zgodnie z „Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności w okresie programowania na lata 2014-2020”. Wydatki objęte mechanizmem cross-financingu są objęte zasadami kwalifikowalności dotyczącymi Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W związku z powyższym Wnioskodawca winien przestrzegać między innymi zasady trwałości projektu opisanej w powyżej wymienionych wytycznych.

Wartość wydatków w ramach cross- financingu nie może stanowić więcej niż 10% finansowania unijnego na poziomie projektu z wyjątkiem doposażenia szkół i placówek kształcenia zawodowego w sprzęt niezbędny do realizacji kształcenia zawodowego, gdzie wartość cross-financingu nie może przekroczyć 20% finansowania unijnego na poziomie projektu.

Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wydatki powinny wynikać z potrzeby realizacji danego projektu i stanowić logiczne uzupełnienie działań. Cross-financing powinien być bezpośrednio powiązany z głównymi zadaniami realizowanymi w ramach danego projektu.

W przypadku projektów współfinansowanych z EFS cross-financing może dotyczyć wyłącznie:

- a) zakupu nieruchomości;
- b) zakupu infrastruktury, przy czym poprzez infrastrukturę rozumie się elementy nieprzenośne, na stałe przytwierdzone do nieruchomości, np. wykonanie podjazdu do budynku, zainstalowanie windy w budynku;
- c) dostosowania lub adaptacji (prace remontowo-wykończeniowe) budynków i pomieszczeń.

Cross-financing nie może dotyczyć kosztów pośrednich.

Zakup środków trwałych, za wyjątkiem zakupu nieruchomości, infrastruktury i środków trwałych przeznaczonych na dostosowanie lub adaptację budynków i pomieszczeń, nie stanowi wydatku w ramach cross-financingu. Ponadto należy zwrócić uwagę na rozróżnienie pomiędzy remontem budynku, który nie jest dopuszczalny w ramach cross-financingu, a dostosowaniem budynku do potrzeb projektu. Remontem budynku będzie w szczególności wykonywanie prac związanych z elewacją budynku lub innych prac remontowych niezwiązanych bezpośrednio z realizowanym projektem (np. wymiana okien w całym budynku). Natomiast, w ramach dostosowania należy przyjąć wykonanie takich robót budowlanych, w wyniku których nastąpi przystosowanie pomieszczenia do spełnienia funkcji, którą to pomieszczenie będzie miało spełniać w projekcie.

Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach cross-financingu nie może łącznie przekroczyć 10% wydatków projektu. Definicja środków trwałych jest zgodna z zapisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330, z późn. zm.). Wydatki ponoszone na zakup środków trwałych oraz cross-financing powyżej dopuszczalnej kwoty określonej w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu są niekwalifikowalne, z wyjątkiem wyposażenia szkół i placówek kształcenia zawodowego w sprzęt niezbędny do realizacji kształcenia zawodowego, gdzie łączny limit wydatków związanych z zakupem sprzętu nie przekroczy 20% wartości projektu (włączając cross-financing).

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, ze względu na sposób ich wykorzystania w ramach i na rzecz projektu, dzielą się na:

- a) środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne bezpośrednio powiązane z przedmiotem projektu (np. wyposażenie pracowni komputerowych w szkole),
- b) środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wykorzystywane w celu wspomagania procesu wdrażania projektu (np. rzutnik na szkolenia).

Wydatki poniesione na zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, o których mowa w lit. a, a także koszty ich dostawy, montażu i uruchomienia, mogą być

kwalifikowalne w całości lub części swojej wartości zgodnie ze wskazaniem beneficjenta opartym o ich faktyczne wykorzystanie na potrzeby projektu.

Wydatki poniesione na zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, o których mowa w lit. b, o wartości początkowej równej lub wyższej niż 3 500 PLN netto, mogą być kwalifikowalne wyłącznie w wysokości odpowiadającej odpisom amortyzacyjnym za okres, w którym były one wykorzystywane na rzecz projektu. W takim przypadku rozlicza się wydatki do wysokości odpowiadającej odpisom amortyzacyjnym i stosuje warunki i procedury określone w sekcji 6.12.2 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. W takim przypadku wartość środków trwałych nie wchodzi do limitu środków trwałych i cross-financingu.

Szczegółowe zasady dotyczące cross-financingu, środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych są uregulowane w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

5. Przykładowe dokumenty do rozliczania projektów z wykorzystaniem kwot ryczałtowych

W projektach rozliczanych kwotami ryczałtowymi, podstawą do uznania kwot ryczałtowych za kwalifikowalną jest przedstawienie dokumentów potwierdzających zrealizowanie założonych we wniosku o dofinansowanie kwot ryczałtowych. Poniżej IOK podaje przykłady dokumentów mogących stanowić podstawę do rozliczenia kwot ryczałtowych w odniesieniu do poszczególnych typów projektów:

- w typie projektu 10.4.A. - Organizacja praktycznych form nauczania – staże, praktyki zawodowe, można zastosować:
 - oświadczenie uczestnika stażu/praktyki o uczestniczeniu w danej formie wsparcia ze wskazaniem liczby godzin, miejsca, otrzymaniu stypendium stażowego (jeśli dotyczy) wraz z ankietą oceniającą wsparcie;
 - zaświadczenie prowadzącego staż/praktykę o jego zrealizowaniu z podaniem liczby godzin, miejsca, imienia i nazwiska uczestnika;

- dzienniki zajęć uczestnika praktyki/stażu z podaniem miejsca, godzin, zakresu nauki każdego dnia z danymi i podpisem opiekuna stażu;
- umowy dot. realizacji praktyki/stażu wraz z programem stażu;
- listy obecności (lista obecności może być elementem dziennika zajęć);
- w typie projektu 10.4.B. - Uruchamianie i dostosowywanie kształcenia i szkolenia w zawodach, na które występuje potwierdzone zapotrzebowanie rynku pracy:
 - listy obecności ze wskazaniem podmiotu prowadzącego zajęcia, danymi osoby prowadzącej zajęcia, liczbą godzin zajęć danego dnia;
 - dzienniki zajęć z podaniem miejsca, godzin, zakresu nauki każdego dnia, z danymi i podpisem prowadzącego;
 - zaświadczenia o uczestnictwie w kursie, ze wskazaniem liczby godzin, miejsca, imienia i nazwiska uczestnika;
 - certyfikat/dyplom ukończenia studiów/kursów;
 - protokoły odbioru przeprowadzonych usług, np. zajęć z doradztwa;
 - karty doradztwa ze wskazaniem tematyki, liczby godzin, miejsca, nazwiska uczestnika, doradcy udzielającego wsparcia, zastosowanych metod, technik i narzędzi doradczych oraz diagnozą doradcy zawodowego dla uczestnika;
 - protokół odbioru zakupionego wyposażenia lub przeprowadzonej adaptacji pomieszczeń;
 - umowy z wykonawcami kursów/innych form wsparcia (jeśli kurs prowadzi inny podmiot niż Beneficjent);
 - protokół odbioru usługi realizacji kursu/innej formy wsparcia pomiędzy wykonawcą a Beneficjentem wraz z oświadczeniem o rozliczeniu zobowiązań;
- w typie projektu 10.4.D. Doradztwo edukacyjno – zawodowe:
 - protokoły odbioru przeprowadzonych zajęć z doradztwa;
 - protokoły odbioru zakupionego wyposażenia;
 - plan wsparcia szkoły;
 - karty doradztwa ze wskazaniem tematyki, liczby godzin, miejsca, nazwiska uczestnika, doradcy udzielającego wsparcia, zastosowanych metod, technik i narzędzi doradczych oraz diagnozą doradcy zawodowego dla uczestnika.

- w typie projektu 10.4.E - Przygotowanie szkół i placówek, prowadzących kształcenie zawodowe, do pełnienia funkcji wyspecjalizowanych ośrodków kształcenia i szkolenia oraz wsparcie ich w zakresie poradnictwa i informacji zawodowej pod potrzeby regionalnego i lokalnego rynku pracy:
 - protokół odbioru zakupionego wyposażenia;
- w typie projektu 10.4.G i H - Szkolenia, doradztwo oraz inne formy podwyższania kwalifikacji nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu:
 - certyfikat/dyplom ukończenia studiów/kursów;
 - oświadczenie uczestnika stażu/praktyki o uczestniczeniu w danej formie wsparcia ze wskazaniem liczby godzin, miejsca wraz z ankietą oceniającą wsparcie;
 - zaświadczenie prowadzącego staż/praktykę o jego zrealizowaniu z podaniem liczby godzin, miejsca, nazwiska uczestnika;
 - dzienniki zajęć uczestnika stażu z podaniem miejsca, godzin, zakresu nauki każdego dnia praktyki/stażu z danymi i podpisem opiekuna stażu;
 - umowy z Wykonawcami kursów/innych form wsparcia (jeśli kurs prowadzi inny podmiot niż Beneficjent);
 - protokół odbioru usługi realizacji kursu/innej formy wsparcia pomiędzy wykonawcą a Beneficjentem wraz z oświadczeniem o rozliczeniu zobowiązań;
 - karty doradztwa ze wskazaniem tematyki, liczby godzin, miejsca, nazwiska uczestnika, doradcy udzielającego wsparcia, zastosowanych metod, technik i narzędzi doradczych oraz diagnozą doradcy zawodowego dla uczestnika;
 - listy obecności ze wskazaniem podmiotu prowadzącego zajęcia, danymi osoby prowadzącej zajęcia, liczbą godzin zajęć danego dnia;
 - dzienniki zajęć;
 - zaświadczenia o uczestnictwie w kursie, ze wskazaniem liczby godzin;
 - protokoły odbioru przeprowadzonych zajęć z doradztwa.